

Position Paper Fonds Gehandicaptensport

Rondetafelgesprek over bewegingsarmoede

Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
21 februari 2022

Inleiding

Het bestrijden van bewegingsarmoede bij mensen met een beperking is urgent en verdient meer aandacht omdat de sportparticipatie onder mensen met een beperking met 47% achterblijft ten opzichte van mensen zonder beperking. In Nederland zijn er 1,7 miljoen mensen met een beperking. Als de sportdeelname vandaag 60% is voor mensen zonder beperking, dan betreft het bij een gelijkwaardige sportparticipatie ruim 1.020.000 actieve mensen met een beperking (bron: *RIVM 2013*).

De ambitie van Fonds Gehandicaptensport is dat de sportdeelname voor mensen met een beperking vergelijkbaar is aan die van mensen zonder een beperking. Om van 34% naar 60% te komen, moet de komende 8 jaar een toename van bijna 77% gerealiseerd worden. Dat betekent dat er nog 442.000 mensen met een beperking in beweging moeten worden gebracht. Dat is een enorme uitdaging. In 2030 moet sporten met een beperking vanzelfsprekend zijn, dat vindt de minister van VWS en daar staat Fonds Gehandicaptensport volledig achter.

Aanbevelingen

Om te zorgen dat de beweegarmoede in Nederland voor mensen met een beperking sterk afneemt en de deelname aan sporten en bewegen fors toeneemt, moeten vier belangrijke aanbevelingen worden overgenomen:

1. Stimuleer meer inclusieve sportdeelname
2. Beïnvloed beeldvorming
3. Breng (publiek-private) samenwerking tot stand
4. Zorg voor maandelijks impactmeeting

Verderop in het document lichten wij deze aanbevelingen nader toe.

Sport verandert je leven en beperkt eenzaamheid

Wij zijn van mening dat er voor iedereen een sportieve activiteit te vinden is. Georganiseerd of individueel. Door ervaringen van sporters met een beperking onder de aandacht te brengen, inspireren wij mensen met een handicap die nog niet actief zijn. Wij informeren mensen dat er iets nieuws te ontdekken is voor hen. Nieuwe sporten en nieuwe ervaringen. Sport zorgt voor zinvolle doelen, sport verandert je leven op zoveel verschillende manieren. Het zorgt voor plezier, vriendschap en vertrouwen. Het geeft prachtige herinneringen, het gevoel van geluk en de moed je grenzen te verleggen. Het brengt je verder. Iedere dag weer een stukje. Een ontwikkeling die zich ver buiten de sportvelden laat gelden.

Sport leert je wat je wel en niet kunt en maakt je zo een completer mens en kansrijker in het dagelijks leven. Dat geldt voor sporters met beperkingen nog meer dan voor mensen zonder

beperking. Bij mensen met een beperking komt bijvoorbeeld eenzaamheid meer voor dan gebruikelijk. Door te gaan sporten maak je weer deel uit van de samenleving en maak je eenvoudiger sociale contacten en nieuwe vrienden. Daarom is het van belang dat sport en bewegen toegankelijk is voor iedereen. Het liefst dicht bij huis zodat er zo weinig mogelijk belemmeringen zijn zoals vervoer.

Achterstand

Als je je dan realiseert welke barrières de sporter met een beperking kan tegenkomen en daarbij optelt wat de moeilijkheidsgraad is om deze te slechten, dan is het direct duidelijk dat samen sporten bij een sportaanbieder dichtbij huis, voor deze kwetsbare groep een grote uitdaging is. Want de vindbaarheid en bekendheid van Uniek Sporten, het landelijke platform voor (potentiële) sporters met een beperking, het verkrijgen van hulpmiddelen en -uitleen, de mobiliteit, de sportmaatjes, het thuis sporten en de tijd en aandacht van buurtsportcoaches: het is allemaal geen vanzelfsprekendheid.

Uitdaging en investering

Dit is de uitdaging die we als Nederland moeten overwinnen. En dat voor 1,7 miljoen mensen. Daar is een investering voor nodig die ook nog een maatschappelijk rendement oplevert. Uit onderzoek blijkt dat één geïnvesteerde euro in sporten en bewegen minimaal 2,5 euro aan maatschappelijk rendement oplevert. Uit onderzoek naar de Sociaaleconomische waarde van sport en bewegen, van het Kenniscentrum Sport & Bewegen, blijkt dat voor mensen met een fysieke beperking investeren in sporthulpmiddelen zelfs gemiddeld 4,5x zoveel oplevert aan sociaaleconomische baten.

Samenwerking

Reden voor een warm pleidooi voor een brede samenwerking om versnippering tegen te gaan: landelijk, provinciaal en lokaal, georganiseerd, ongeorganiseerd, het onderwijs, de overheden, de zorg en alle sporters in Nederland. Laten we zorgen dat sporten en bewegen met een beperking vanzelfsprekend wordt. Dat doen we door als één team, schouder aan schouder, achter de sporters met een beperking te gaan staan. Want meedoen = winnen

De aanbevelingen

Eerder verwezen wij naar de onderstaande vier aanbevelingen voor de Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport om de bewegingsarmoede in Nederland te bestrijden.

Onderstaand vindt u de verdere onderbouwing van de vier aanbevelingen:

1. Stimuleer meer inclusieve sportdeelname

- a. Zorg dat het platform Uniek Sporten meer landelijke bekendheid krijgt bij de doelgroep en de sociale omgeving, clubbestuurders, overige sportaanbieders, professionals, eerstelijnszorg:
 - i. Door een langlopende landelijke communicatiecampagne mogelijk te maken;
 - ii. Door gemeenten te stimuleren de inwoners proactief te attenderen op de mogelijkheden van Uniek Sporten; door gemeenten te stimuleren de lokale sportaanbieders proactief te attenderen op Uniek Sporten;

1. zodat de vindbaarheid leidt tot meer zoekopdrachten van potentiële sporters;
2. zodat er meer succesvolle matches plaatsvinden tussen potentiële sporter en aanbieder;
- b. Zorg dat er één loket komt voor de verstrekking van sporthulpmiddelen incl. uitleen.
- c. Zorg voor sportmaatjes in de gemeente en de sportclub; het aanspreekpunt voor de doelgroep. Zo worden drempels weggenomen en een veilig sportklimaat gestimuleerd;
- d. Zorg dat het sportaanbod toegankelijk is, door fysiek toegankelijke sportaccommodaties mogelijk te maken en het sportaanbod ook online beter te faciliteren;
- e. Zorg dat de vervoersproblematiek landelijk wordt aangepakt en opgelost waardoor mobiliteit geen belemmering is om te gaan sporten.
- f. Zorg voor meer specifieke sportfunctionarissen op lokaal niveau met specialisatie in sport voor mensen met een beperking en stimuleer kennisbevordering en –deling tussen buurtsportcoaches en zorg voor betere continuïteit.

2. Beïnvloed beeldvorming

- a. Zorg dat (S)Cool on Wheels het voorlichtingsprogramma voor basisscholen wordt en financieel mogelijk wordt gemaakt in het speciaal onderwijs; zo kunnen we één generatie anders naar een beperkingen laten kijken;
- b. Zorg dat sport voor mensen met een beperking meer aansluiting vindt bij bestaande campagnes;
Zorg voor de invoering van maatschappelijke stages in de sport, zodat leerlingen kunnen worden ingezet;
- c. Zorg voor de invoering van maatschappelijke dienstplicht zodat deze groep jongeren zich kan inzetten voor kansarme doelgroepen zoals sporters met een beperking in de sport.

3. Breng (publiek-private) samenwerking tot stand

- a. Stimuleer en maak het fiscaal aantrekkelijk om maatschappelijke partnerships in het bedrijfsleven aan te gaan;
- b. Stimuleer anders georganiseerde sport zoals fitness, paardensport, wandel- en hardloop-groepen om sporters met een beperking te betrekken bij de activiteiten;
- c. Stimuleer meer samenwerking tussen gemeenten en landelijke sportorganisaties;
- d. Stimuleer meer samenwerking tussen buurtsportcoaches onderling ook buiten de gemeentegrenzen;
- e. Stimuleer meer samenwerking tussen sport en (speciaal) onderwijs;
- f. Stimuleer meer samenwerking tussen de zorg en andere maatschappelijke organisaties.

4. Zorg voor maandelijkse impact meting

- a. Zorg dat de maandelijkse Sport Deelname Index van NOC*NSF inclusief wordt gemaakt; de index was voor kort niet inzichtelijk voor sport voor mensen met een beperking. Fonds Gehandicaptensport zorgt ervoor dat de index nu twee keer per jaar inzichtelijk wordt gemaakt. Gelijkwaardigheid is hier op zijn plaats dus een maandelijkse meting is wenselijk. Resultaat is de structurele monitoring van voortgang en uitdagingen van sporters met een beperking.

Wanneer willen wij onze plannen realiseren?

Het liefst alles zo snel mogelijk maar dat is eenvoudig weg niet te haalbaar en daarom de volgende planning;

Korte termijn (binnen in 1 jaar)

1. Landelijke bekendheid platform Uniek Sporten in Nederland (aanbeveling 1a)
2. Eén loket voor de verstrekking van sporthulpmiddelen (aanbeveling 1b)
3. Landelijke uitleenservice realiseren samen met gemeenten (aanbeveling 1b)
4. Impact inzichtelijk maken (aanbeveling 4a)

Middellange termijn (tussen 2 en 5 jaar)

1. Sportmaatjes (aanbeveling 1c)
2. Kennisbevordering en -deling van buurtsportcoaches (aanbeveling 1f)
3. Meer (publiek-private) samenwerking (aanbeveling 3 a t/m 3f)
4. Sportaanbod fysiek toegankelijker maken (aanbeveling 1d)
5. Voorlichtingsprogramma's voor het onderwijs (aanbeveling 2a en 2b)

Lange termijn (tussen 6 en 8 jaar)

1. Mobiliteit (aanbeveling 1e)
2. Invoering maatschappelijke stages (aanbeveling 2c)
3. Invoering maatschappelijke dienstplicht (aanbeveling 2d)